

A múzeumok oktatást támogató tevékenysége*

Bereczki Ibolya

Magyar múzeumok a XX. század végén – a múzeumpedagógia szempontjából

Amikor visszatekintünk az elmúlt néhány évtized hazai múzeumi világára, és megnézzük, miként változott a múzeumpedagógia és a múzeumandragógia megítélése mind saját szakmánkban, mind a közvéleményben, megállapíthatjuk, hogy számos sztereotípiá alakult ki a diákok múzeumlátogatásával kapcsolatban. Milyenek voltak a múzeum és iskola egymásról kialakított sztereotípiái az utóbbi évtizedek során? Mit mond a diák? Azt mondja, hogy „unalmas”, azt mondja, hogy „poros”... „Ráadásul kötelező is, és még beszélgetni, lazítani sem lehet közben, mert zavar a múzeumi környezet.”

Az 1960-80-as évek múzeumlátogatási tapasztalatait megnézve a pozitív példák és a tiszteletet érdemlő kivételek mellett országos szinten is igaz volt, hogy a múzeumlátogatás a diákok és tanáraik számára pusztán kiszabadulást jelentett az iskola falai közül – esetleges maradt, és nem vált valódi részévé az oktatási folyamatnak. Ma is van ilyen, amikor a Skanzenbe megérkezik a megrendelt és kifizetett múzeumi foglalkozásra a tanár az osztályával, bizony a pedagógusnak sokszor nem az az első dolga, hogy részese legyen a múzeumpedagógiai foglalkozásnak, és figyelje, milyen képességek és kompetenciák nyílnak ki a foglalkozás során, hanem „leadja” a csoportot, és azt kérdezi a múzeumpedagógustól, hogy mennyi szabad ideje van, mikorra kell visszajönnie a diákokért.

Ne feledjük el, hogy van másik oldal is! Mit mond ugyanerről a múzeumi szakember? „Milyen zajosak ezek a diákok!... Nem lehet szót érteni velük... Nem elég érdeklődők (legfeljebb néhány)... Nehéz bevonni őket... Miért nem értik, amit mondom nekik?” Sok igazsága van természetesen a pedagógusnak is, amikor úgy vélekedik, hogy nehéz megszervezni a múzeumlátogatást vagy éppen magas, a diákok szülei által nehezen megfizethető a múzeumi szolgáltatás ára, vagy a hozzá kapcsolódó utazás. Előfordulhat az is, hogy az iskola vezetése nem támogatja a diákok kimozdulását, hiszen ez a tanítási órák kényszerű átszervezésével jár. Sokszor kényelmesebb az iskolában tanítani, biztos pont helyben maradni, ahol nincs veszélyhelyzet, és nem igényel külön, speciális felkészülést a tanár számára a program. Érvek és ellenérvek egymásnak feszülnek, de érdemes a tisztánlátás kedvéért a közelmúltban a múzeumpedagógia terén bekövetkezett változásokat is sorra vennünk, hogy lássuk, mi minden változott, és hogyan alakult a múzeumról kialakult sztereotípiák sora.

* Előadás formájában elhangzott Budapesten, 2013. május 13-án, a Közgyűjtemények és oktatás című konferencián

Változási folyamatok a hazai múzeumpedagógiában

Az 1970-es évek elejéig kell visszamennünk, amikor egy országosan kiépült múzeumi hálózat fogadta a látogatókat. Ez múzeumlátogatói *boom*-ot jelentett Magyarországon az 1970-es és az 1980-as években, amely során 10 millió fölötti látogatószámot sikerült elérni, és önmagát képező, folyamatosan növekvő számú múzeumi szakembergárda jött létre a szakterületen. 1974-ben még bőven a pártállami korszakban voltunk, amikor megszületett egy szemléletváltást elindító párthatározat, majd egy közművelődési törvény, amely az új folyamatok kezdetét jelentette.

A hazai múzeumpedagógia első „aranykora” bontakozott ki az 1970-es évektől, amely a módszertani megalapozást és – főként az országos múzeumokban – széles körű alkalmazást jelentett. Erről a *Múzeumok a „köz” művelődéséért* című, 1999-ben, majd a 2009-ben megjelent, *Itt szabad az eget zöldre festeni!* című kötet írásai szólnak. E folyamat egyik meghatározó személyisége, motorja lehetett Káldy Mária, aki a Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Szentendre) Múzeumi Oktatási és Képzési Központjának ma is igazgatója. A közönség előtt megnyíló múzeumi kapuk, a szemléletváltás és a modernizáció a rendszerváltás után bontakozott ki igazán, amikor a múzeumok múzeumpedagógiával, közművelődéssel foglalkozó szakemberei a hazai tapasztalatcserék mellett Európa múzeumfogadási trendjeivel, új irányjaival is találkozhattak.

„Nyitott kapuk” – szemléleti átalakulás a múzeumi falak és a nehezedő gazdasági körülmények között

Miképpen változott meg a múzeumok és az iskolák kapcsolata a XXI. század elején? A kiteljesedő szemléletváltás folyamata napjainkban is zajlik. Célunk, hogy a múzeum legyen egy csupa nagybetűs „HELY”, ahol érdekes dolgok történnek, ahol élmények érik az oda érkezőket, ahol remek emberekkel lehet találkozni, „ahol elfogadnak akkor is, ha egy kicsit más vagyok, mint a többiek...”, ahol egyszerűen jó lenni, mert „magától megy a fejembe a tudás”... „ahová érdemes máskor is, gyakran elmenni.” Egyszóval, a cél, hogy a múzeum – amellett, hogy magas szinten működő tudományos intézmény, egyúttal – élmény legyen!

2004-ben az Európai Unióba történt belépésünkkor jogszabály nyújtott lehetőséget a diákcsoportok számára az országos múzeumok állandó kiállításainak ingyenes látogatására. Egy évig állami kompenzáció biztosította ennek a költségvetési fedezetét az intézmények számára, amely aztán a következő évektől egyszerűen elolvadt, így nem könnyű helyzetbe hozta a látogatókat váró múzeumokat.

A múzeumlátogatás kedvezményes lehetőségei csökkentek az elmúlt évek során, és ezek a tényezők, valamint a 2008-ban elkezdődött gazdasági válság következményei tovább rontották a múzeumi látogatáshoz jutás általános feltételeit. Az összes múzeumi látogatószám napjainkban 7-8 millió fő évente, ez jelentős csökkenést mutat, aminek elsődleges oka az elhúzó gazdasági válság. Fontos tényező azonban, hogy miközben a múzeumi látogatószám és a tárlatvezetések száma fokozatosan és folyamatosan csökkent, a múzeumpedagógiai foglalkozásokat igénybe vevők száma viszont markánsan nőtt. Ehhez természetesen nagyban hozzájárultak az Európai Unió

által támogatott oktatási célú múzeumi fejlesztések. Ezekről a későbbiekben, részleteiben is szó esik majd.

A látogatószámot érintő negatív folyamatokkal párhuzamosan 2008–2009-ben egy országos kiterjedésű, a múzeumokban elérhető tudás közvetítésére lehetőséget teremtő programsorozat valósult meg. A Reneszánsz év, majd a Kultúra – Élmény című, hazai, minisztériumi forrásból nyújtott támogatás a diákok múzeumba jutását több tízezres nagyságrendben tette lehetővé, ugyanakkor motiváló volt a múzeumok számára is. Egy olyan múzeumpedagógiai programkínálat jött létre, amelyből – mint egy étlapról – az iskolák választhattak a benyújtott pályázat során.

Kompetencia alapú oktatás és nevelés

Hol a helye és lehetősége a kompetencia alapú képzésben a múzeumoknak? A múzeumok állandó kiállításainak életkora a 2000-es évek elején jóval meghaladta a tizenkilenc évet, miközben a szakmai ajánlások ideálisnak a tízévenként történő megújítást javasolják.

Ez az időhatár reálisan elérheti a 15 évet, ezt követően viszont mind a műtárgyvédelmi, mind a muzeológiai szempontok, mind a tudásközvetítés technológiai megújulási követelményei kötelezővé tennék új kiállítások megvalósítását. Mindez azonban a múzeumok saját intézményi költségvetéséből aligha történhet meg. A múzeumokban a közönségfogadás szempontjai is határozottan megerősödtek az elmúlt évtized során, így a látogatóbarát múzeumi fejlesztések támogatása a kultúráért felelős minisztérium programjaként rendkívüli fontosságot kapott. Az úgynevezett ALFA program a kiállítások megújítása terén a települési önkormányzatok által fenntartott múzeumok számára hozott érdemi pozitív változást.

A támogatási program évenkénti miniszteri rendelet formájában valósul meg, ez állandóságot, rendszerességet biztosít, a múzeumok számára megfelelő szakmai felkészülést tesz lehetővé. Hogy kiléphessünk a régi poros, unalmas, ósdi állandó kiállítások kalitkájából, ahhoz a központi támogatás nagyban hozzájárult. Fontos tényező, hogy mind az ALFA program, mind a Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi, ma Közgyűjteményi Kollégiuma által támogatott kiállítási pályázatok esetében a kiírás tartalmazta, hogy a tárlathoz kötelező már a tervezés fázisában múzeumpedagógiai hasznosítási programot készíteni. A korábbi gyakorlat nem ezt tükrözte, de a szemléletváltás itt is megtörtént, és a kurátor és a múzeumpedagógus munkája a kiállítás megalkotási folyamatában az esetek jelentős részében szervesen összekapcsolódik.

Az oktatás szerepének megnövekedése a múzeumi gondolkodásban szakmai konferenciák előadásáiban, jó gyakorlatok közkinccsé tételében, kutatásokban, a módszertani fejlesztések sorában mutatkozott meg. 2006-ban, Szentendrén, a Skanzenben a Múzeumi Oktatási és Képzési Központ létrejött, a Múzeumok Mindenkinek Program életre hívása jelzi a szemléletbeli előrehaladást, amelyhez a kultúráért felelős minisztérium múzeumi, majd közgyűjteményi főosztálya mindenkor hathatós támogatást nyújtott.

A nagyközönség és a pedagógus szakma számára mindez jól megismerhetővé, láthatóvá és megélhetővé vált a múzeumok közreműködésével megszervezett országos programok révén. A Múzeumi Majális, a Múzeumok Éjszakája az országos média által is reflektorfénybe helyezi a múzeumokat és programkínálatukat. Az Országos Múzeumpedagógiai Évnyitó, a Múzeumok Őszi Fesztiválja pedig olyan szakmai rendezvények sorát kínálja,

amely a pedagógusok számára is számos lehetőséget nyújt arra, hogy szakuk tanítása során hasznosítsák a múzeumok kínálta lehetőségeket. Az Év múzeuma, az Év kiállítása, a Múzeumpedagógiai Nívódíj, a Vendégbarát Múzeum Díj szakmai elismerést és közönségsikert egyaránt jelentenek, és ezáltal remélhetőleg több szakmai felhasználót, további és újabb múzeumpedagógiai tartalomfejlesztés lehetőségét nyújtják a nyerteseknek.

Kell-e az iskolának a múzeum?

Vajon ismeri-e a pedagógus a múzeumokat abból a szempontból, hogy az oktatás számára milyen lehetőségeket nyújthatnak? Szükségesnek érzi-e, hogy bekapcsolja az ott tapasztaltakat a saját maga által készített tanmenetbe?

Bizony, meg kell állapítanunk, hogy még mindig nem ismeri eléggé, és az is tény, hogy további, elsősorban központi, másodsorban regionális és helyi lépésekre van szükség az előrelépés érdekében.

Feltehetjük azt a kérdést is, hogy a Nemzeti alaptantervben, a most születő kerettantervekben és a helyi tantervekben megvan-e a múzeumok és a múzeumpedagógia reális helye?

A Nemzeti alaptanterv lehetővé teszi a múzeumi tudásközvetítés markánsabb beépítését az oktatási folyamatba, ugyanakkor a kerettantervek készítése során már érdemi előrelépést, a legnagyobb erőfeszítésünk ellenére sem sikerült elérnünk. A módszertani ajánlások felhívják a figyelmet a múzeumhasználat szerepére és jelentőségére, de ez véleményem szerint nem elegendő. A probléma megoldása alapvetően szemléleti, de mellette nem elhanyagolhatóan finanszírozási kérdés. Ha az oktatást fejlesztő szakemberek végre kellő figyelmet és érdeklődést fordítanak a múzeumi oktatási tartalmak iránt, megértik szerepét, fontosságát, felismerik a bennük rejlő lehetőséget, akkor érhetünk el változást. Az elmúlt év során Káldy Mária kolléganőmmel javasoltuk, kerüljön be a kerettantervbe, hogy minden tanév során legyen egy közgyűjteményi napja az iskoláknak. Ennek kötelezővé – ezáltal általánossá – tétele azonban azért nem volt lehetséges, mert ebben az esetben ingyenesen hozzáférhetővé kellene azt tenni az oktatásban valamennyi résztvevő számára. Ugyanakkor a jelenlegi finanszírozási körülmények között a múzeumok saját „felajánlásból”, ingyenesen ezeket a szolgáltatásokat nem tudják biztosítani, erre a költségvetésük, amely sokszor a béreket és járulékait sem fedezi, teljességgel alkalmatlan. Ha a pénzügyi ellentmondást feloldjuk, mindenképpen külső és központi forrás bevonásával, akkor történhet érdemi változás az ügyben. Tehát az alcímben feltett kérdésre a válasz egyértelmű igen, most már „csak” a hozzáférés módjára kell hathatós megoldást találni.

Európai uniós támogatási formák a múzeumi oktatás minőségi fejlesztésére

2008-tól az európai uniós, a múzeumok oktatási célú tartalmait fejlesztő támogatások belépése markáns változást hozott a múzeumok jelentős része számára. A TÁMOP (Társadalmi Megújulás Operatív Program) keretében a közoktatási rendszer hatékonyságának javítása, újszerű megoldások és együttműködések kialakítása részeként fontos lehetőséget kaptak a múzeumok a következő területeken: a muzeális

intézmények oktatási és képzési szerepének erősítése és a múzeumpedagógiai foglalkozások fejlesztése.

A TÁMOP 3.2.8./A – központi módszertani fejlesztés a Szabadtéri Néprajzi Múzeum kiemelt projektje révén – 2008-2013 között 438 millió forint összegben tette lehetővé a programok országos összehangolását, képzések és koordinátori hálózat révén a célcsoportok, ezúttal a múzeumi tudásközvetítésben részt vevő valamennyi munkatárs szervezett felnőttképzését és önképzését.

A TÁMOP 3.2.8./B konstrukció a konvergencia régiókban több éven át – egy alkalommal pedig a Közép-magyarországi régióban – nagyszámú, széles korosztályi csoportokat elérő, múzeumi területen megvalósuló oktatás fejlesztését biztosította. A megvalósításhoz, a projektekben kínált tartalmak fejlesztéséhez, a pályázati folyamathoz közvetlenül is módszertani segítséget nyújtott a saját, kiemelt projektünk.

Az országos kiterjedésű és hatású tartalomfejlesztéshez jelentős mértékű infrastruktúrafejlesztés is kapcsolódott a TIOP, Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP-1.2.2.) révén. Az oktatási és kulturális intézmények együttműködését támogató infrastruktúra fejlesztése területén a muzeális intézmények iskolabarát fejlesztése, a fizikai feltételek (tanulmányi raktárak, látványtárak és múzeumpedagógiai foglalkoztatók) megteremtése vált lehetővé a TÁMOP-ban tervezett múzeumpedagógiai szakmai programok megvalósításához.

A TÁMOP 3.2.8/A Múzeumok Mindenkinék Program – Múzeumok oktatási és képzési szerepének erősítése – Központi módszertani fejlesztés

A program megvalósítója a Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Szentendre). A projekt átfogó célja, hogy országos szinten, az európai uniós források segítségével támogassa a múzeumok szemléletváltását annak érdekében, hogy az intézmények korszerű kiállításokat, látogató- és iskolabarát környezetet teremtsenek, élményekben gazdag, szórakoztatva oktató programokat és egyéb magas szintű szakmai szolgáltatásokat nyújtsanak. Ezen túl kiemelt célunk volt a múzeumok és a közoktatási intézmények közötti szoros együttműködés kialakítása, valamint a múzeumok jövője szempontjából stratégiai jelentőségű, a közgyűjteményi és közoktatási szakembereknek szóló, felnőttképzési oktatóprogramok kifejlesztése, akkreditálása és megvalósítása.

Korai lenne a befejezés előtt álló, közel hat éven át folyó, 438 millió forintos költségvetésű projekt teljes körű értékelése, annyit azonban máris elmondhatunk, hogy a tíz különböző tematikájú akkreditált tanfolyam, amelyek közül hármat kifejezetten pedagógusok számára fejlesztettünk ki, és PAT akkreditációval is rendelkezik, mára több mint 200 óvodapedagógus, tanító és tanár számára nyitott új lehetőségeket. Többi tanfolyamunkon pedig közel négyszáz múzeumi szakember – a teljes hazai múzeumi munkatársi gárda több mint 10%-a – számára jelentett szakmai továbbfejlődést, hozott szemléleti megújulást.

Négy módszertani kutatásunk, az ezekből készült kiadványaink, oktatási segédleteink, a tanfolyamok hallgatóinak legjobb dolgozatai disszeminációs tevékenységünk – nyomán nyomtatott vagy elektronikus formában – a legszélesebb kör számára hozzáférhetővé vált.

Ezek közül most kettőt emelnék ki, a *Múzeum és iskola – Múzeumok a közoktatás szolgálatában* címűt, a Múzeumi irányítói című sorozatunkban adtuk közre tapasztalatainkat. Azt mértük fel, hogy miként vannak felkészülve az iskolák a múzeumi tartalmak igénybevételére. Elkészítettük ennek a kutatásnak a párját: a múzeumi oldalát is megvizsgáltuk, ezt *Élmény és tudás* címmel jelentettük meg. Azt is megnéztük, hogy vajon a múzeumok fel vannak-e készülve arra, hogy a közoktatás számára biztosítsák azokat a modern tartalmakat, amelyekkel egy hatékonyabb iskolai nevelés megvalósítható. Mindkét kutatás nagyon sok tapasztalatot, a jövőben hasznosítható tudást hozott. A kiadványok elektronikus formában a Múzeumi Oktatási Központ honlapjáról letölthetőek.

A kiemelt projekt keretében negyvenfős múzeumi koordinátori hálózat révén országosan, regionális és helyi szinten is biztosítjuk a pedagógusok számára a legkorszerűbb múzeumi tartalmak megismerésének lehetőségét. A hálózat legújabb feladata a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a tankerületi igazgatók közötti helyi kapcsolatfelvételek elindítása. Ezt a területi, megyei hatókörű városi múzeumok szintjén témnapokkal, pedagógusok számára információs napok szervezésével biztosítják. A szemléletváltásban markáns szerep jutott a képzésnek, és ez reméljük, a következő támogatási ciklusban is folytatódhat majd.

Mindezekén túl a múzeumi területen mind ez ideig egyedülként kifejlesztett e-learning tanfolyamaink egy egyszerű elektronikus regisztráció révén megújult honlapunkon, a www.mokk.skanzen.hu-n keresztül könnyen elérhetőek, otthonról, és ingyenesen elsajátítható tudást nyújtanak.

A muzeális intézmények más olyan TÁMOP konstrukciók pályázatain is sikerrel szerepeltek, amelyek elsősorban az informális és a nonformális oktatás lehetőségeit bővítették. Ezek a főként közművelődési és részben közgyűjteményi intézmények számára meghirdetett pályázatok – TÁMOP 3.2.3., 3.2.11., 3.2.12., 3.2.13., valamint a TÁMOP 3.2.11. – további jelentős forrásbevonást jelentettek a múzeumi szolgáltatási szférába, ráadásul múzeumaink itt a közművelődési intézményekkel együtt jelentek meg a pályázati „színtéren”.

Oktatási célú múzeumi tartalomfejlesztések és hatásai

A pályázatok révén megvalósult technológiai és infrastrukturális fejlesztések mellett az egész országban új múzeumpedagógiai programcsomagok kialakítása határozta meg az elmúlt négy-öt esztendő. Korszerű kiadványok születtek nyomtatott és elektronikus formában egyaránt, és új célcsoportokat sikerült bevonni az óvodák, általános és középiskolák köréből. A pályázati közeg szükségessé és fontossá tette együttműködési megállapodások megkötését az oktatási intézményekkel, ami nagyszámú iskolai csoportnak a rendszeres múzeumi jelenlétet tette lehetővé, ezáltal a rendszeres partnerkapcsolatok megerősödését és továbbélését is biztosítja a jövőben. A pályázatok fenntartási időszakának kérdései, lehetőségei ugyanakkor néhol ellentmondásokat okoztak, átmeneti nehézségeket is jelentettek.

A múzeumok által nyújtott lehetőségek és jövőjük

A múzeumi gyűjteményekhez való sokrétű és sokirányú hozzáférés a jövőnk kulcsa. Ezért feltétlenül szükséges, hogy a technológiai megújulás folytatódjon a múzeumi terekben is. A mindennapos múzeumi tevékenység része kell, hogy legyen az IKT eszközök mértéktartó alkalmazása. A virtuális közösségek, a múzeumi adatbázisok, a virtuális kiállítások által sokkal szélesebb körhöz juttathatják el a múzeumokban meglévő speciális, máshonnan be nem szerezhető tudást.

Fontos cél ezen túl, hogy a múzeum közösségképző és fenntartó szerepet kapjon. Lehet, hogy az ingyenesség jelenti a megoldást, természetesen csak akkor, ha Nagy-Britannia példáját követve valósul meg Magyarországon. Mindez abban az esetben lehetséges, ha adott a megfelelő mértékű állami hozzájárulás a muzeális intézmények fenntartásához és korszerű működtetéséhez. Így érhetjük el, hogy a múzeumi látogatók száma nagyságrendileg növekedjen, és a diákok számára a mindennapi élet részévé váljék a múzeumhasználat akár virtuálisan, akár valóságosan.

A kérdésre, hogy kell-e a múzeumnak az iskola, az iskolás és a pedagógus, a válasz egyértelmű igen. A múzeumnak is szüksége van az iskolára, hiszen a múzeum a saját társadalmi beágyazottságát, a saját pozicionálását ezen a területen keresztül tudja elérni, érvényesíteni és megerősíteni. Ehhez nekünk, múzeumi területen dolgozóknak is nyitnunk szükséges. Meg kell tanulnunk, hogy mi a kompetencia alapú képzés, miként működik a projektoktatás, mit jelent az élménypedagógia. Az egész életen át és az élet minden területére kiterjedő tanulás, (formális, non-formális, informális) kiaknázhatatlan lehetőségeit kínálhatják a múzeumok egy szorosabb együttműködés révén, amikor a múzeumi szakember megtanul a pedagógia nyelvén (is) gondolkodni, és a múzeumi gondolkodásmódra nyitott pedagógiai szakemberekkel együttműködve új tartalmakat épít be az oktatás folyamatába valamennyi műveltségi területen.

Véleményem szerint nincs olyan kompetencia, amihez nem tud(hat) a múzeum a saját eszközeivel hozzájárulni, legyen az anyanyelvi vagy idegen nyelvi kommunikáció, matematikai, természettudományos kompetencia. A hatékony, önálló tanulás kompetenciája, a digitális kompetencia, a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia mind olyan területek, amelyek fejlesztéséhez képes és tud saját eszközeivel, speciális lehetőségeivel hozzájárulni a muzeális intézmény. És nem csak a kifejezetten művészeti szakágakat művelő múzeumokra igaz, hogy az esztétikai-művészeti tudatosság kompetenciáját erősíthetik, nem kell másra gondolnunk, mint a különböző népművészeti műfajok jelenlétére a múzeumi közegben, legyen az tárgyalás vagy folklór.

Ha a Nemzeti alaptanterv által meghatározott fejlesztési területekre és nevelési célokra gondolunk, mint az erkölcsi nevelés, a nemzeti azonosság-tudat, a hazafias nevelés, az állampolgárságra, demokráciára nevelés, vagy az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, hamar hozhatjuk a múzeumi foglalkozások példatárát a megvalósítás különböző lehetőségeire. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum *Skanzen Örökség Iskola* című projektjében kifejlesztett múzeumpedagógiai foglalkozássorozatunk tíz különböző témája kifejezetten alkalmas, például a testi és lelki egészségre nevelés, a családi életre nevelés fejlesztésére, nem szokványos, hanem különleges, élményt adó közegben.

Mitől lesz egyedi és különleges a múzeum oktatási helyszíneként? Nekünk, magunknak kell megválaszolni ezeket a kérdéseket, a fenntartókkal és a kulturális és oktatási politika irányítóival a stratégia megalkotása során. Lényeges, hogy megteremtsük azokat a feltételeket, amelyek a sikeres és hosszú távú megvalósítást lehetővé teszik, ehhez a tárgyi, személyi, anyagi erőforrások biztosítása mindkét oldalon elengedhetetlen. Ebből a szempontból rendkívül fontos szerepe van a képzők képzésének, szervezett, akkreditált formában, a pedagógus életpálya modellbe és a múzeumi mindennapi gyakorlatba beépítve. Így van esélye a szemléleti változás, a modernizáció, kapcsolatépítés folytatásának.

A Múzeumi a'la carte – egy új lehetőség a múzeumi kiállítások és múzeumpedagógiai szolgáltatások megtalálásához

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Képzési Központja vadonatúj honlapjának megalkotásával célul tűztük ki, hogy a múzeumi tudásszerzés lehetőségeire vonatkozó információkat az eddigieknél jobban, hatékonyabban juttassuk el az oktatási oldal szereplőjéhez. A honlap, a <http://www.mokk.skanzen.hu> a Múzeumok Majálisán, 2013. május 11-én debütált a közönség előtt, folyamatosan frissül, közönségszombat megoldásai interaktivitásra készítetnek.

A főoldalról navigálva nagyon könnyen eljutunk a Múzeumi a'la carte menühöz, <http://www.mokk.skanzen.hu/index.php?id=muzeumi-a-la-carte>, amelyen böngészve nagyon hamar úti célt, kirándulási helyszínt vagy pedagógusként a tananyaghoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozást találhatunk.

Amikor tavaly összegeztük, hogy a hazai és európai uniós pályázati projektek révén milyen múzeumpedagógiai tartalmak jöttek létre, akkor azt tapasztaltuk, hogy a módszertani megújulás ezen a területen markáns és látványos eredményeket hozott. Szerettük volna, ha a projektek befejeződését követően ezek a fejlesztések hosszú távon is fenntarthatóak maradnak, és még szélesebb körhöz juthatnak el. Vásárhelyi Tamás kollégánk eközben egy felmérés keretében vizsgálta, hogy a pedagógusok miként keresnek és választanak múzeumot diákjaik számára. Következtetése nagyon tanulságos volt, ami szerint a pedagógusok jelentős hányada ma is elsősorban tanulmányi kirándulási úti célt keres, és csak kisebb köre az, aki kifejezetten múzeumpedagógiai szolgáltatás után érdeklődik. Az is egyértelmű volt, hogy nincs olyan központi adatbázis, honlap, ahol az igényeik szerint tudnak megfelelő információhoz jutni. Innentől egyenes út vezetett a megújuló honlapunkon kifejlesztett szolgáltatás megalkotásához, amelynek adatbázisához egy éven át gyűjtöttük a múzeumi munkatársak közreműködésével az anyagot.

Az a'la carte lehetővé teszi, hogy – akár hétvégi múzeumi úti célt akarunk választani, akár műveltségi területhez, életkorhoz, helyszínhez keresünk múzeumi foglalkozást – rátaláljunk a számunkra legmegfelelőbb múzeumra. A honlapon szereplő adatok alapján pedig máris felvehetjük a kapcsolatot a foglalkozás megrendeléséhez az adott múzeum munkatársával. Rengeteg aktuális múzeumpedagógiai tartalomra is felhívja a honlap a figyelmet, amelynek használata remélhetőleg sokak számára a mindennapi tevékenységük, életük, élethosszig tartó élményszerű tanulási folyamatuk részévé válik.